

DEBRECZENI ELLENŐR.

Politikai, közgazdasági s társadalmi lap.

A SZABADELVÉPÁRT KÖZLÖNYE.

Megjelen hetenkint ötször, u. m. hétfőn, kedden, szerdán, csütörtökön és szombaton.

Előfizetési feltételek: helyben házhoz hordva vagy vidékre postán küldve. Egész évre 10 frt. Félévre 5 frt. Negyedévre 2 frt 50 kr. Egy hónapra 1 frt.

Hirdetési díj: öt hasábos petitsor 5 krajczár. Nagyobb terjedelmű s több ízben megjelent hirdetéseknek leengedés történik. Bélyegdíj minden hirdetés után 30 kr. Nyilvántartási díj minden hirdetés után 20 kr.

Debreczen, január 4.

(=) Tele van a világ béke-kilátásokkal. A ki akarja, higgye el, mi egyáltalán semminemű békebiztosításokban nem hiszünk. — Es ugyan mire alapítják a békekilátásokat a lapok? Semmi egyébire nem, mint a fegyverszünetnek két hónapig történő meghosszabbítására.

A keleti helyzetre vonatkozó legújabb távirati értesítések a következők: „Az „Ag. Havas” jelenti: a jan. 1-ji beszélgetésen a nagyvezér és Salisbury közt ez utóbbi hangsúlyozta, hogy Törökországnak érdekében fekszik Europa javaslatait elfogadni. A nagyvezér erre azt felelte, hogy néhány pontban engedhet, de minden oly feltételt, mely Törökország méltóságával ellenkezik, elutasít.

A török meghatalmazottak nem csupán bizonyos pontokat jelentettek ki nem vitathatóknak, hanem az ellenjavaslatok teljesen eltrétek a hatalmak javaslataitól, melyek teljesen egyezők. Ignatieff az ülésen állítólag kijelenté, hogy a török javaslatok nem vitathatók; a többi meghatalmazottak állítólag osztottak e nézetben. — Csütörtökön valószínűleg bekövetkezik a döntő határozat.

Jan. 1-ről, megkésve érkezett: Mitután a meghatalmazottak tegnap külön-külön megkapták a közleményt a török ellenjavaslatokról, összegyűltek azok átvizsgálására végezt Ignatieffnél, s abban egyeztek meg, hogy a conferentia programját fentartják. — Ma volt a conferentia negyedik ülése, melyben Salisbury előadta nézeteit a törökök javaslatairól. A vita folyamán felsorolták az azon pontok, melyek a törökök szerint tárgyalás alá nem vehetők, nevezetesen azok, melyek a helyi rendőrségnek idegen segélyre leendő szervezéséről, a nemzetközi bizottság teendőiről s Szerbia megnagyobbításáról szólnak. A meghatalmazottak kérdezték, hogy e nyilatkozat határozott elutasításnak tekintendők-e, mire a törökök azt felelték, hogy eziránt a portának kell referálniok.

A legközelebbi s utolsó ülés csütörtökön lesz a törökök végleges válaszáig átvétele végett. Az ülés után Salisbury meglátogatta a nagyvezér. — Kréta eddigi kormányzója Reuf pasa tengerészeti miniszterre nevezetett ki.

Ferencz József királyunk ő felségéhez Milán szerb fejedelem az új év alkalmából sajtóközleg írott levelet küldött, mely a szokásos új évi üdvözlésen kívül sajnálatot és meglepetődést tartalmaz a Maros esete miatt.

Az osztrák parlament mostani ülészaka kétségtelenül hosszabbra fog terjedni mint rendesen. — legalább illyest engedtek sejtetni a miniszterek is, a már tett nyilatkozatokban. — a mi nagyon természetesen is ányival inkább, mert a kiegyezési törvény most fognak tárgyalás alá kerülni, hogy ezeknek tárgyalása sok időt fog igényelni, az nagyon természetesen.

A zsidók üldözése Romániában. Bukarestből a „P. L.” egy táviratot közöl, mely szerint oda százával érkeznek az izraelita családok, melyeket Lupseku praefekt sajtóközleg barbár módon bántalmazott, s melyeket a lakosság kiűzött lakásukból, s javaikat felprédálták. A román kormány mitem akar tudni az illetők panaszáiról, a budapesti osztrák-magyar consulus pedig csak vizsgálatással látja őket el. A kiutasítottak közt nagyon sok osztrák-magyar állatvaló volt. — A hangulat Romániában nagyon ellenszenves a zsidók irányában.

A hadsereg rendelti lapja ő felségének következő, Vilmos főherceghez, a tüzérség felügyelőjéhez intézett kéziratos közli: Kedves bátyám, Vilmos főherceg! A tábori tüzérségnek az új újjászervezéséről a főszerelesem minden abban részes tisztező öadódó buzgalma folytán nagy meglepedésemre annyira haladt, hogy én elérkeztem látom a pillanatot, a minden oldalról nyilatkozó épületes tevékenységért kiérdemelt elismerésemet nyilvánítani. Különösen elégtételt szolgálnék, hogy első helyütt kedveskedjek nekem, hogy első helyütt kedveskedjek nekem, hogy első helyütt kedveskedjek nekem, hogy első helyütt kedveskedjek nekem.

Különös érdemek elismeréséről az új tábori tüzér-ágazat beszerzését s létesítését a vaskoronarend I. osztályát kapta Bylandt Rheidt hadügyminiszter (előbb a műszaki bizottság elnöke); a II. osztály vaskoronarend Tiller v. Turfort lovag, a tüzérségi arzenál igazgatója; — Schmarja Károly, Kreutz Frigyes s Müller Frigyes tüzérségi fotóalkarai alezredek s Lipótred lovag-keresztesek kapták. Ugyanez alkalomból még négy harmadosztályú vaskoronarend, tizenhárom Ferencz-József rendi lovag kereszt, tíz katonai kereszt, két arany, s két ezüst érdemkereszt adományoztatott.

Ezen kitüntetésekön kívül a rendelti lap még a változások egész sorát közli. Mindenekelőtt négy ezredtulajdonos nevezeték ki, és pedig herceg Thurn és Taxis Imre lovassági ezredes a 3-ik huszárezred tulajdonosává; Zimiecki Ziemiecin Jeromos a 36-ik gyalogezred tulajdonosává; Kilianshauzen Dornus b. a 72-ik gyalogezred tulajdonosává s végül Knebel v. Treuenschwert, a 76-ik gyalogezred tulajdonosává. Végül jelzi a lap, hogy Barth Vilmos közös hadügyügyi osztálytanácsos saját megkeresésére nyugalmába helyeztetett.

Rövid hírek. — Doda Tárján tábornokot a magyar képviselőház tagjait a román hadsereg vezérkari főnökévé nevezik ki. — Rajner főherceg mellbáránya gyuladában szenved. — állapota azonban már javult. — A Skót partokon a múlt héten erős vihar dühöngött, melyben körülbelül 80 hajó tört össze.

Urbán tábornok új év első napján rongált anagyi viszonyok folytán öngyilkossá lett. — Zagrában Bedekovics miniszter felszólított, hogy fogadják el az ottani első kerülettel a mandátumot az országgyűlésre. — Jozsef főherceg betegsége még folytonosan aggasztó.

Kossuth Lajos

második leveléről a „St. Peters. Videmosti” ezt írja: Kossuth új manifesztumot tett köze, mitután első nyilatkozánya, melyet Ausztria-Magyarországhoz intézett, nem tette a volt diktator által óhajtott hatást. Ezen új felhívásában Kossuth Törökország határozott védőjeül és Oroszország nyílt ellenségeül lép fel.

A kormányhoz fordul azon categoricus javaslattal, hogy hadat üzenjen Oroszországnak. Tekintettel a habsburgi birodalom mindakét felében uralkodó igazalomra és harcias hangulatra, ezen felhívás a rozsz szenvedélyekhez, ugy látszik, nem marad következmények nélkül, — s ha a bécsi és a pesti kormányok nem tesznek meg egyidejűleg erélyes rendszabályokat, hogy véget vessenek hasonló ártalmas igazatásnak, akkor Ausztria-Magyarország igen könnyen belesodortathatik oly háborúba, a melyben mindenesetre, bármin legyen harczi kimenetele, elég alapos oka lesz a bánatra.

A magyarországi szerbek és horvátok között nyilvánvaló igazatóság már ugys szélös mérvet ölt. Ha tekintetbe vétetnek a nemzetiség elemek, a melyekből a habsburgi monarchia szövényes államszerkezete áll, akkor csak csodálkozni kell azon, hogy az államférfiak Cis- és Transilvániában megengedék ezen igazatást, mely azzal fejeget, hogy a birodalom két ellenséges táborra, a törökbarátira és török ellenségesre oszlik.

Illy helyő meghasonlás alig képes erőt kölcsönözni a kormányoknak és azon tekintéllyel felruházni őt, a melyre a mostani válság pillanatban szüksége van. Ennek folytán azt tartjuk, hogy a kormányok Bécsben és Pesten igen veszélyes játékokt üznek, ha nem csak türek, de még székelyek is az efféle agatásokat. Kossuthnak és pártbíveinek nincs semmi közük a habsburgi birodalom belső békéjéhez, ög igyekeznek minden olyan mozgalmat előidézni, — hogy a zavaros vízben halászassanak. Ök tudják, hogy propagandájuk által az országot nemcsak külföldbe sodorhatják, hanem, hogy igen veszélyes polgárlaborut is idézhetnek elő, ög pedig nevezetesen erre törekednek. Mennyire kívánnak illi eredményt maguk a kormányok — ez már más kérdés.

Ezt propagandát türek s ebből azt lehet következtetni, hogy azt az illető kormányok hallgatva helyeslik, hogy az nézetekkel megegyező és hogy a barátságatlan magartatás Oroszország ellen a bécsi és pesti államférfiak életérdekeikéig figyelmen kívül hagyására indítja.

A magyar tudományos akadémia ülése.

Január 2.

Az akadémia ezen gyűlésében a múlt év utolsó napján lejáró pályázatok eredménye hirdettetett ki. — A Telek-féle drámai pályázat 16 mi érkezett be; — a Karacsony-féle drámai pályázatra 11 mi; a Nádasdy-féle költemény pályázatra 4 mi; a Gorove-féle pályakérdésre 2 munka. — A pályamunkák az illeto osztályoknak adattak ki megbirálás végett.

Ezután az osztályok vette kezdetét. Először Deák Farkas olvasta fel Brassai Sámuel értekezését, melynek címe: Tanulmányok a logikáról. — Igen érdekes tárgya volt a gyűlésnek Pesty Frigyes értekezése: „B r a n k o v i c s G y ö r g y r á c z despotá birtokviszonyairól Magyarországon.” — A gyűlés eléggé látogatott volt.

Fővárosi hírek.

A királyt tegnap este Godöllőre varták, a királyné ő felsége már délelőn oda érkezett. — Újév alkalmával egy szivartüske mellett levő levegyűjtő szekrényben egy nap

több mint 2000 levél gyűlt össze. — Tegnapelőtt este oly sűrű volt a köd, miszerint csak pár lépésnyire sem lehetett ellátni. — A nagyvilági téren veszekedést kezdett néhány nap-szombat, s egy társuk a kapott sérülés következtében meghalt. — Balogh Tihámér orvosnak a tanács nem engedte meg, hogy külön gyógyintézetet állítson fel — toroklobbos betegek számára. — Öngyilkosságok. Egy fiatal 25 éves nő ismeretlen okból egy ház negyedik emeletéről ugrott le s azonnal szörnyen halt. — Egy Rodich ezredbeli közkatona pedig fegyverrel vetett véget életének. — Dancz Nina a népszínház jeles tagja férjhez megy, s e miatt meg fog válni a színpadtól. — Wieniávszky Henrik hegedűművész a brüsseli zeneintézet tanára ma a vigadó termében hangversenyt rendez.

Vidéki hírek.

Kolozsvár egyik részét árvíz fenyegeti, a Szamos nagyon árad, s már több család elköltözött a veszélyes helyekről. — Szilágy-Somlyó város a tüzérség tagjait a közterhek alól felmentette. — Az emberek rágalma-zása miatt Sümegen egy tanár méreggel vetett életének véget. — Villányon az új évet megelőző napon igen szép szivárvány volt. látható. — Nagy-Becskereken azon ifjúsági társas kör, mely a magyarosodást tüzte ki Czéjűl pártolás hiány miatt feloszlott. — Bácsföldváron nagy verekedés volt a helység legénységé és az éji örök között. — s ez utóbbiak egyike életét is veszíté. — Kalocsán a város szőlős kertében néhány nap alatt többszörös rablás és betörés kísértetett meg.

Színházi szemle.

(Sz. J.) Szerdán január 3-án „Cajus Grachus a népszónok” című 5 felvonásos történelmi szomorujáték Wilbrandtöt adott először színpadunkon, R i k l Gyula és Szárváry Lorincz fordításában. A nagyszabású és költői szépségekben gazdag szomorujátékóról méltán lehet a legkedvezőbb mérvben nyilatkozni, s a fordítók nem csekély szolgálattal tettek iradalmunknak, midőn hazai nyelvünkre átlítették azt, mi által lehetővé tették, hogy ez európai híru szomorú játék előadásában mi is gyönyörködhesünk. A darab további méltatásába egészen feleslegesen tartjuk beleértékeskedni, s csak is a fordításról emlékeztünk meg, melyre vonatkozólag őszinte elismerést kell nyilvánítanunk a fent megnevezett fordító uraknak, (kik városunk szülöttei), mert az eredetinek művészi szépségeit a legkorrektebben, s meglegő szakavatottsággal adták vissza. A megnyire ezen egy előadásból kivehető volt, látjuk, hogy a fordítók áttanulmányozták az eredeti munkát, s hogy átérve annak minden szépségét nagy igyekezettel fordították arra, hogy az áttesvenél hívek maradjanak az eredetiben.

A mi a nyelvet illeti, az a szó szoros értelmében magyaros, görüdekeny és tiszta, mint minden germanizmus. Általában véve a fordítók néhez feladatukat sikerrel oldták meg, s iradalmi becsessel bíró munkálatukért őszinte elismerést érdemelnek. A mi az előadásról, fájdalom arról nem nyilatkozhatunk illi kedvező mérvben. Wilbrandt e darabjának nagyszerű alakjai — nem igen domborítottak ki kellően, — minek magyarázata szerintük a készültségekben volt. — De hibáznánk, ha megtagadnánk színészeinkről a nemes buzgalmat és igyekezetet, hibáznánk, ha pl. T e m e s v á r y L. alakítását a czimszerepben. Egressyét a Scipió, Foltényinéét Kornélia és Egriét P. Latorius szerepében nem említenk fel, mint a kinek játékából sok tekintetben látszott a tanulmány. De legjobban hibáznánk azon esetben, ha T e m e s v á r y né urnó sikerült alakítása iránt nem lennénk méltányos elismeréssel. A t. urnó nem csak igen jól tudta szerepét, a mi ez esti előadásnál ritka dolog volt, de kitűnően tüntette elő Licia szerepében azt a nagyszerű női jellemet, melyet Wilbrandt kitűnő sikerrel ecsetelt.

A többi szereplőkről — kevés a felemlíteni való. Mozogtak, b-széltek, de annak nagyon csekély jelet adták, hogy e roppant

nagy tanulmányt kiváló szerepeket utolsó izéig figyelmező és gondos tanulmányuk tárgyává tették. Az ilyen darabok előadása csak akkor fog érdemleges hatást kelteni, ha a játszóok mindenike eleget tesz követlenül szerepe a követeve a darab követelményeinek.

A közönség egybírart felkészült a hatóság jelenetéről, s a főbb szerepeket kihívókkal is tüntette ki. Nem feledkezhetünk meg a kiállításról, s a díszletekről sem, melyek a hatást nagyon emelték. Csak is az szült némi csekély visszatetszést, hogy a forum körül 8—10 ember képviselte a római sokaságot.

A közönség szép számmal jelent meg ezen előadásra, melynek vége fél 11 óra körül volt.

Napi hírek.

Olvasóinkhoz! Szives bizalommal kérjük az előfizetési összegeknek, úgy helyből, mint vidékről való beküldésére A szerkesztőség és kiadó hivatal.

Debreczen város közigazgatási bizottságának folytatólagos ülése tegnap d. u. tartatott meg főispán ur elnökelete alatt. Az ülés legnagyobb részét a jegyzőkönyv hitelesítése vette igénybe, melyet főjegyző ur betegsége folytán Cs. u r k a János a jegyző ur szerkesztette. M a y e r postafőnök ur s távolléva tanfelügyelő ur helyettese egy pár ügyről jelentést tévén, főorvos ur azon nyilatkozta után, hogy az évi jelentése elkészítéséhez szükséges adatokat még nem szerezhette, az összes ügyek 12-én tartandó újabb ülésre utaltatták át.

Fatinitza. Suppé kedves operetteje kedden ha jól emléksznék hetedikszert adott színpadunkon, még pedig, a minek rendkívül örövendtünk majdnem zsúfolt ház előtt. Az előadás szépen folyt le, s a tapsokban Nyilvai, Szatmári A. s Németh osztoztak. — Ezzel kapcsolatban megemlítjük hogy Berlinben a Wilhelmstädter file színházban néhány nap előtt volt a „Fatinitza” színdarab előadása, — mely után a színház tulajdonosa Hoffmann ur, a színház foyer-jában az egész színi személyzetet, s a jelen volt szerzőt Soupét megvendégelte.

Beküldetett. Szentanna-utca egyike városunk azon utcáinak, melyek a legnagyobb forgalommal bírnak. Ez utcán kísérik ki örök nyugalmat színhelyére kath. hitfeleinket, ezen az utcán hordják ki a dohánybevitel-hivatalhoz, a szőlőbe a temetőre, on dőhányt. Ha chez még az ezen uca végén hetekenint tartatni szokott sertes és borvásárokat említtük, — talán elég indokot hoztunk fel arra, hogy ezen utca burkolata (a mi t. i. n. i. n. s.) megérdemelje egy kis figyelmet a hatóság részéről. Már több éve, hogy ezen utca burkolata teljesen elpusztult, s most a sáros lopecospon időben a szekerek csak is a canalikos tetején járhatnak, a mi igen gyakran a csatorna be-szakadását idézi elő. — Ez az állapot már valóban türelmet, s ezenell a saját útján hívjuk fel a város atyái figyelmét, hogy ezen nagyforgalmu utcának a közlekedésre alkalmatlanságát a legelsőfokban gondoskodni méltóztassék. — T. szerkesztő urat pedig felkérjük, hogy ezen jogos felszólalásunk be-cses lapjában helyt adni sziveskedjék. T ö b b s z e n t a n n a u t c z a i l a k o s k.

Református debreczeni anyae gyházkeresztelési és esketési anyakönyvei az 1877-ik év folyamán nt. R é v é s z I m r e ref. lelkész urnak, a halotti anyakönyvek pedig ft. R é v é s z B á l i n t püspök urnak kezelésé alá lesznek, mit is a hitfelek tájékoztatására ezenell közlése tesznük.

Abdul Kerim diszkardja. A „Nemzeti szallda” 8-ik számu termében volt kiállítva azon diszkard, melyet a magyar egylemek ifjúsága a török hadsereg fővezérének, Abdul Kerim pasának szándékozik átnyújtani. — A délelőtti órákban nagy közönség nézte a kardot, kik tekintélyes pénzrakást hoztak fel a török sebessélték javára. — A kard pengője szakértők véleménye szerint a legkitűnőbb aczéllól készült, Mária-Terézia korából származik, a markolatnál egy Mária-kép van rá véve, alatta s fölirat: „Maria Mater Dei, Patrona Hungariae, sub tuum praesidium confugamus.” E kép és fölirat a penge régibb korá-

A „Debreczeni Ellenőr” tárcája.

Lorrequer Henri vallomásai.

Angol regény.

Első fejezet.

(Megérkezés Corkba. — A polgárság ünnepelei. — Maganszínház.)

Pompás őszi est volt 1814-ben, midőn a „Hovard” szállító hajó négy százezer emberrel ő felsége negyedik ezredéből a Covei szép kikötőben horgonyt vetett; a tenger a felkelő nap bifonyótyól pompás rózsaszínt játszott, mely szép ellentétet képezett a sűrű, már őszileg megsárgult erdők kőlföldé színeivel. Spike Island szunyadvá itt fektett előttünk és a nagy zászló ruja kőre göngyöltetett, mitután a teljes szélszél mellett úgy sem lóbogott volna. Még nagyon jókor volt, hogy még csak kevés ember jött a partra; s midőn a

mellvédeken kihajoltunk és nyolcz hosszú év után először láttuk meg az angol földet és talajt, bizony nemely szem nedves lett, s néhány magasan emelkedő kebel világosan mutatott, mily emlékdus s rövidke pillanat; mennyire különbözök ezen érzelmek azon vizsgáttól, melylyel ugyanezen kikötőt elhagyánk s idegen föld felé indulunk; sokat legjobb, legderékabb társaink közül hátra hagynak, s aza földnek, melyhez közeledtünk nem egy fialálta fei öröknyugalmat az idegen földön. A fájdalom és gyönyör vegyes érzelmével tekintettünk tehát azon kis békés falu felé, melynek fehér kunyhói a kikötő mellett szétszórva heverték. — A gondteljes szomoró hallgatás, melybe néhány pillanattig elmerültünk nem sokáig véget ért. A lerakodás előkészületei megkezdődtek, és én még jól emlékszem ezen órára, melyben a terhet, mely szivemet nyomta le-rázván, vilám dat futtyörészet, midőn a hajó belsejébe lementem. És kedélyem ezen ruganyosságának, legyen az mesterségem kifolyása vagy isten adománya — köszönhetem legnagyobb részét azon szerencsének, mely életem-

ben kísért, melyeknek különféle változatai a minden napiság keretén felül alig emelkedtek ki.

A parton egy sorban feállottunk, és nem bírtam ezen jelenetnél egy mosolyt elnyomni. Egy szálto hajó fedélzetén töltött négy hét nem sokat használt arra nézve hogy az oda zárt boldogtalan személyiségnek valami méltóságos kinezést adjon; azután meg azt is tekintetbe kell venni hogy három év óta nem kaptunk új egyenruhát, csak egyedül gránátos sapkákat, mely eredetileg egy scót ezred részére volt szánva, hanem ezen nagyfejű emberek részére egytől-egyig kicsinynek találtak. Nehány barna és szürke folt skarlát színű egyenruhánknak meglehetős tarkaságot kölcsönözött, és az egész ezredben alig volt egyetlen térd, mely valami régi szőnyeg iránt le ne lett volna köteleve. De mind a mellett férfui, vihar edzett sort képezttünk, és ha az előttünk elhaladó hajlandó lett volna is, a mi rovásunkra nevetni, a legkisebb foku elővigyázat bizonyosan kényszeríté őt hogy azt csak is a marfába tegye.

Minden toronyban levő harang szives istenhozottat zengett, midőn a szép Cork városába bementünk. A zenekar a „Gorsy owent” játszotta, mert minket igazság szerint Irhónból szedtek össze és a tisztek legnagyobb része a pucos, a papok, és a burgonya hazájából származott — a téptt ezred zászló vidáman lengett fejünk felett és nem egy volt közöttünk kinek keble a materai érdempénz alatt dobogott. Az enyémmel, fájdalom nem tagadhatom el, már lekopott az ifjúság zománca, de meg vallom hogy néhány pillanatnyi nagyravágást kivéve, soha sem éreztem előlét és lelkesítő jölétet mint azon napon, midőn csapatom előtt a Georgi streeten bevonultam.

Nem soká el lettünk szállásolva a kaszárnyába, és most Cork városának polgári előjárói részéről megkezdődött a tiszteletünkre rendezett ünnepek sorá melyek legtöbbünket azon gondolatra vitt, hogy a bombákról és gránátokról megszabadultunk ugyan, hogy anyanyival dísztelevebbül a pezsgő és Clares alatt essünk el. — Nem hiszem hogy lenne az egész sziaeten lett volna egy halott kém a ki ha csakugyan így esünk el, más bizonyítványt adott volna ki, mint ezt: megölte az őrnagy és a község tanács.

Legelőször is Cork város polgári egyebédet adtak és hogy igazat szóljunk erősebb ivó urakkal egyetlen város sem dicsekedhetik; azután a község tanács hívott meg egy ünnepélyes oszonnára, majd a Scheriffek erre az őrnagy egyedül; majd egy hideg vacsorát rendeztek, mely nyolczat közöttünk 14 napra beteggé tett, de a fényt azon nagy ebéd képezte, a község házában, melyre több mint két ezer ember volt meghívva; olyan balforma volt, mely eldúltan három órákor evéssel kezdődött és bevégyődött — én ugyan ez óráig sem találkoztam oly emberrel a ki meg tudta volna mondani mikor végeződött be; a mi engem illet, az egy kissé kalandszerűen végződött melyet el kell mondanom.

(Folyt. köv.)

